

Sağlık Teknikerliği Adaylarının Sağlık Algısı: Bir Metafor Analizi Health Perception of Health Technician Candidates: A Metaphor Analysis

 Mehmet GÜLŞEN¹

¹Balıkesir Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı, Balıkesir, Türkiye, mgulsen91@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Geliş tarihi/Received: 19.11.2025
Kabul tarihi/Accepted: 22.12.2025
Yayın tarihi/Online published: 31.12.2025
DOI: **10.54862/pashid.1845040**

ÖZET

Bu çalışma, sağlık teknikerliği adaylarının sağlık kavramına ilişkin algılarını metafor analizi yoluyla incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yaklaşım doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini bir devlet üniversitesinde öğrenim gören sağlık teknikerliği adayları oluşturmuş, amaçlı örnekleme yöntemiyle ulaşılan 109 öğrenci araştırmanın örneklemini meydana getirmiştir. Araştırma verileri, çevrim içi bir veri toplama formu aracılığıyla elde edilmiştir. Form toplam yedi sorudan oluşmuştur. İlk altı soru, katılımcıların tanımlayıcı özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmış olup yedinci soru, katılımcıların sağlık kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ifade etmelerini sağlamak amacıyla açık uçlu olarak yapılandırılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmış ve analiz süreci nitel veri analizi yazılımı kullanılarak yürütülmüştür. Analiz sonucunda sağlık algısına ilişkin metaforlar beş ana tema altında toplanmıştır. Bu temalar; yaşam, temel gereksinim, denge, iyi oluş ve varoluş şeklindedir. Katılımcılar, sağlığı yalnızca hastalığın yokluğu olarak değil; yaşamın sürdürülebilirliği, günlük işlevsellik ve öznel iyi oluşla ilişkili bütüncül bir kavram olarak tanımlamıştır. Araştırma bulguları, sağlık teknikerliği adaylarının sağlık algılarının çok boyutlu ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Sonuçlar, öğrencilerin sağlık kavramına ilişkin farkındalıklarının gelişmiş olduğunu ve sağlığı aktif biçimde korunması gereken bir süreç olarak değerlendirdiklerini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: sağlık, sağlık teknikerliği, metafor

ABSTRACT

This study aimed to examine the perceptions of health technician candidates regarding the concept of health through metaphor analysis. The research was conducted using a qualitative phenomenological approach. The population of the study consisted of health technician candidates studying at a public university, and the sample comprised 109 students reached through purposive sampling. The research data were collected using an online data collection form. The form consisted of a total of seven questions. The first six questions were designed to determine the descriptive characteristics of the participants, while the seventh question was structured as an open-ended item to enable participants to express their perceptions of the concept of health through metaphors. Content analysis was used to analyse the data, and the analysis process was carried out using qualitative data analysis software. As a result of the analysis, metaphors related to the perception of health were grouped under five main themes: life, basic needs, balance, well-being, and existence. Participants defined health not merely as the absence of disease, but as a holistic concept associated with the sustainability of life, daily functioning, and subjective well-being. The findings indicated that health technician candidates' perceptions of health have a multidimensional and dynamic structure. The results further revealed that students have a high level of awareness regarding the concept of health and view health as a process that needs to be actively maintained and protected.

Keywords: health, health technician education, metaphor

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), sağlığı yalnızca hastalık ya da sakatlığın bulunmaması durumu olarak değil; fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan tam bir iyilik hali olarak tanımlamaktadır (DSÖ, 2025). Bu çok boyutlu yaklaşım doğrultusunda sağlık algısı, bireyin kendi sağlığına ilişkin duygu, düşünce, inanç ve beklentilerinin bütüncül bir yansıması olarak ele alınmaktadır (Özdelikara ve ark., 2018). Sağlık algısı, bireylerin sağlıklı yaşam davranışlarını benimseme ve sürdürme süreçleriyle yakından ilişkilidir (Çilingir ve Aydın, 2017). Ayrıca sağlık algısının, bireylerin yaşamlarına ve geleceklerine ilişkin tutumlarını etkileyen psikososyal bir yapı olduğu; sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerde mesleki güdülenme ve kariyer kararlarıyla ilişkili olabileceği bildirilmektedir (Ancın ve Ulucan, 2020).

Sağlık algısı, öznel ve nesnel boyutları birlikte içeren dinamik bir yapıya sahiptir. Bireyler klinik olarak sağlıklı olmalarına rağmen kendilerini hasta hissedebilir ya da mevcut sağlık sorunlarına karşın kendilerini sağlıklı algılayabilirler (Doğanay ve Uçku, 2012). Yaş, cinsiyet, kültürel yapı, değerler, inançlar, yaşam deneyimleri ve mesleki roller, sağlık algısının şekillenmesinde etkili faktörler arasında yer almaktadır (Velioğlu, 2012). Sağlık hizmetleri alanında eğitim gören öğrencilerle yapılan çalışmalarda, bireysel algıların eleştirel düşünme, karar verme ve mesleki farkındalık düzeyleriyle ilişkili olduğu gösterilmiştir (Arslan ve Ancın, 2016).

Literatürde sağlık algısının, bireylerin sağlık sorumluluğu alma düzeyleri ve

sağlık davranışları üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu bildirilmektedir (Alkan ve ark., 2017). Üniversite öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının çeşitli sosyodemografik değişkenlere göre anlamlı şekilde farklılaştığı gösterilmiştir (Zaybak ve Fadiloğlu, 2004). Bununla birlikte, sağlık alanında eğitim gören bireylerin sağlık algısını her zaman davranışa dönüştüremediğini ortaya koyan bulgular da mevcuttur (Ünalın ve ark., 2007; Tosun 2020).

Sağlık teknikerleri, tanı, tedavi ve bakım süreçlerinde sağlık hizmetlerinin etkinliğini ve sürekliliğini destekleyen önemli bir meslek grubudur. Nitel çalışmalar, öğrencilerin mesleki deneyimlerinin, algılarının ve beklentilerinin mesleğe bakışlarını şekillendirdiğini ortaya koymaktadır (Ancın ve Gülşen, 2024). Bu nedenle sağlık teknikerliği adaylarının sağlığı nasıl algıladıkları hem bireysel sağlık davranışları hem de gelecekteki mesleki uygulamaları açısından önem taşımaktadır. Ancak literatürde sağlık teknikerliği adaylarının sağlık algısını doğrudan ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, sağlık teknikerliği adaylarının sağlık algılarını metafor analizi yoluyla incelemeyi amaçlamaktadır. Metaforlar, bireylerin soyut kavramları nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koyan güçlü bilişsel araçlardır (Talley, 2016).

MATERYAL VE METOT

Araştırma Tasarımı: Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenolojik desen kullanılarak yürütülmüştür. Fenomenolojik desen, bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve anlamlandırma biçimlerini ortaya koymayı amaçlayan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören sağlık teknikerliği adayları oluşturmuştur (N = 280). Evren kapsamında İlk ve Acil Yardım ile Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programlarında kayıtlı öğrenciler yer almıştır. Araştırmanın örneklemini, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 109 öğrenci oluşturmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın yanıtlanma oranı %38,9 olarak gerçekleşmiştir.

Çalışmaya, sağlık teknikerliği programlarında öğrenim gören ve veri toplama formunu eksiksiz dolduran öğrenciler dâhil edilmiştir. Sağlık kavramını metafor yoluyla ifade etmeyen, ürettiği metaforu gerekçelendirmeyen ya da metaforun konusu ile kaynağı arasında anlamlı bir ilişki kurulamayan formlar ise değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci: Veriler, Google Forms platformu kullanılarak oluşturulan bir soru formu aracılığıyla

çevrimiçi toplanmıştır. Form toplam yedi sorudan oluşmuştur. İlk altı soru öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerini belirlemeye yönelik olup; yaş, cinsiyet, program türü, mezun olunan lise türü, ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO), en uzun süre yaşanan coğrafi bölge ve kronik hastalık durumu bilgilerini içermiştir.

Yedinci soru, öğrencilerin sağlık algılarını metaforlar aracılığıyla ifade etmelerini sağlamak amacıyla “Bana göre sağlık ... gibidir. Çünkü ...” şeklinde yapılandırılmıştır. “Gibi” ifadesiyle metaforun kaynağı, “çünkü” ifadesiyle ise metafora yüklenen anlamın gerekçesi ortaya konulmuştur.

Veri toplama sürecinden önce öğrencilere metafor kavramı açıklanmış; yalnızca tek bir metafor üretmeleri ve gerekçelendirmeleri gerektiği hatırlatılmıştır. Veri toplama süreci ders saatleri dışında ve okul binasında yürütülmüştür.

Veri Analizi: Araştırmada elde edilen nitel verilerin analizinde MAXQDA v.2024 yazılımı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Analiz sürecinde metaforlar kodlanmış, benzer anlamlar taşıyan metaforlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur.

BULGULAR

Bu çalışmada toplam 109 sağlık teknikerliği adayına ulaşılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 20,13±2,02 olup, yaş aralığı 18–33’tür. Katılımcıların %73,4’ü erkek, %26,6’sı kadındır. Öğrencilerin %55,0’ı İlk ve Acil Yardım, %45,0’ı Tıbbi Dokümantasyon ve

Sekreterlik programında öğrenim görmektedir. AGNO 2,90±0,48 şeklindedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu Anadolu Lisesi mezunu (%62,4) olup, %48,6’sı Marmara Bölgesi’nde ikamet etmektedir. Katılımcıların %89,9’unun kronik hastalığı

bulunmamaktadır. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine ilişkin ayrıntılar Tablo 1’de sunulmuştur (Tablo 1)

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı özellikleri (n=109)

Değişkenler	n	%
Yaş (Ort.: 20,13±2,02; Min:18, Maks:33)	109	-
Cinsiyet		
Erkek	80	73,4
Kadın	29	26,6
Program türü		
İlk ve Acil Yardım	60	55,0
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	49	45,0
Mezun Olunan Lise Türü		
Sağlık Meslek Lisesi	30	27,5
Anadolu Lisesi	68	62,4
Diğer	11	10,1
Yaşanılan Bölge		
Akdeniz	7	6,4
Doğu Anadolu	5	4,6
Ege	22	20,2
Güneydoğu Anadolu	9	8,3
Karadeniz	5	4,6
İç Anadolu	8	7,3
Marmara	53	48,6
Kronik Hastalık Durumu		
Evet	11	10,1
Hayır	98	89,9

Katılımcıların ürettikleri metaforlar beş ana tema altında toplanmıştır ve Tablo 2’de sunulmuştur. (Tablo 2)

Tema 1: Yaşam: Bu tema, sağlığın yaşamın varlığı ve devamlılığı ile doğrudan ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Katılımcılar, sağlığı yaşamın kendisiyle özdeşleştirerek, sağlığın yokluğunda yaşamın anlamını ve işlevini yitireceğini ifade etmiştir. Bu durumu bir katılımcı “Sağlık yaşam gibidir; çünkü sağlık olmadan yaşamak mümkün değildir” (K27) şeklinde belirtirken, bir diğer katılımcı “Sağlık yaşam gibidir; çünkü her şey onunla başlar” (K84) ifadesiyle sağlığın yaşamsal niteliğini vurgulamıştır.

Tablo 2. Sağlık teknikerliği adaylarının sağlık algısına ilişkin metaforlar

Tema	Metaforlar
Yaşam	Yaşam, yaşamak, hayat, hayat ağacı, yaşamın merkezi
Temel Gereksinim	Su, nefes, oksijen, ihtiyaç, zorunluluk, para
Denge	Terazi, işleyen makine, kum saati, tohum
İyi Oluş	Huzur, mutluluk, iyi hissetmek, tam iyilik hali
Varoluş	Her şey, hazine, paha biçilmez mücevher, kale

Tema 2: Temel Gereksinim: Bu tema altında yer alan metaforlar, sağlığın yaşamın sürdürülebilmesi için vazgeçilmez bir gereklilik olarak algılandığını göstermektedir. Katılımcılar, sağlığı diğer tüm gereksinimlerin ön koşulu olarak konumlandırmış ve sağlığın yokluğunda maddi ya da sosyal kazanımların anlamını yitirdiğini ifade etmiştir. Bu algı, “Sağlık nefes almak gibidir; çünkü o olmadan hiçbir şey yapamazsınız” (K12) ve “Sağlık para gibidir; çünkü kaybedince her şeyin değeri azalır” (K51) ifadeleriyle örneklendirilmektedir.

Tema 3: Denge: Bu tema, sağlığın korunması gereken hassas ve dinamik bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Katılımcılar, sağlığı kendiliğinden sürdürülen bir durumdan ziyade, ilgi ve süreklilik gerektiren bir süreç olarak tanımlamıştır. Bu yaklaşım, “Sağlık terazi gibidir; çünkü denge bozulursa her şey altüst olur” (K39) ve “Sağlık işleyen bir makine gibidir; çünkü düzenli bakım yapılmazsa bozulur” (K66) şeklindeki ifadelerde açıkça görülmektedir.

Tema 4: İyi Oluş: Bu tema, sağlığın yalnızca fiziksel değil; psikolojik ve duygusal boyutlarıyla birlikte algılandığını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, sağlığı bireyin kendini huzurlu ve mutlu hissetmesinin temel koşullularından biri olarak değerlendirmiştir. Bu durumu bir

katılımcı “Sağlık huzur gibidir; çünkü insan sağlıklıyken kendini güvende hisseder” (K18) şeklinde ifade ederken, bir diğeri “Sağlık mutluluk gibidir; çünkü sağlıklı olunca hayattan keyif alınır” (K73) sözleriyle desteklemiştir.

Tema 5: Varoluş: Bu tema, sağlığın bireyin yaşamındaki merkezi ve kapsayıcı

konumunu yansıtmaktadır. Katılımcılar, sağlığı tüm yaşam alanlarını etkileyen temel bir değer olarak ele almış ve koruyucu bir yapı olarak tanımlamıştır. Bu algı, “Sağlık her şey gibidir; çünkü sağlığınız yoksa hiçbir şeyin anlamı yoktur” (K5) ve “Sağlık kale gibidir; çünkü insanı hayata karşı korur” (K92) ifadelerinde somutlaşmaktadır.

TARTIŞMA

Bu çalışma, sağlık teknikerliği adaylarının sağlık algılarını metaforlar aracılığıyla inceleyerek, sağlık kavramının öğrenciler tarafından nasıl anlamlandırıldığını ortaya koymuştur. Üretilen metaforların çeşitliliği, sağlık algısının tek boyutlu bir yapıdan ziyade, bireysel deneyimler ve yaşam bağlamı içinde şekillenen çok boyutlu bir anlam yapısına sahip olduğunu düşündürmektedir.

Katılımcıların sağlığı yaşamla doğrudan ilişkilendiren metaforlar kullanmaları, sağlığın yalnızca hastalığın yokluğu olarak değil, yaşamın sürdürülebilmesi için temel bir koşul olarak algılandığını göstermektedir. Bu bulgu, sağlığı fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hâli olarak tanımlayan Dünya Sağlık Örgütü'nün (2025) bütüncül sağlık yaklaşımıyla uyumludur. Öğrencilerin sağlık algılarında bu yaklaşımın karşılık bulması, sağlık alanında eğitim almanın sağlık kavramına ilişkin farkındalığı artırabileceğini düşündürmektedir. Benzer şekilde, hastane öncesi acil sağlık hizmetleri alanında yürütülen çalışmalarda da sağlık ve acil sağlık kavramlarının oksijen ya da nefes almak gibi vazgeçilmez unsurlarla metaforlaştırıldığı bildirilmektedir (Gündüz ve Apak, 2024). Bu durum, sağlık algısının özellikle yaşamla doğrudan ilişkili meslek gruplarında daha güçlü bir varoluşsal anlam taşıdığını göstermektedir.

Sağlık algısının bireysel sorumluluk ve süreklilik vurgusu içermesi, önceki araştırma bulgularıyla da örtüşmektedir. Üniversite öğrencileriyle yapılan

çalışmalarda, sağlığın korunması ve sürdürülmesinin bireysel çaba ve yaşam tarzı davranışlarıyla ilişkilendirildiği; bu algının sağlıklı yaşam davranışlarını olumlu yönde etkilediği bildirilmektedir (Cena ve ark., 2021). Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerde bu farkındalığın belirgin olduğu ve sağlığın aktif biçimde korunması gereken bir değer olarak algılandığı ifade edilmektedir (Akgül ve ark., 2018). Bu bulgu, sağlık teknikerliği adaylarının mesleki rollerine paralel biçimde sağlık kavramını sorumluluk temelli bir bakış açısıyla değerlendirdiklerini düşündürmektedir.

Temel gereksinim ve varoluş temaları, sağlığın diğer tüm ihtiyaçların ön koşulu olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu algı, Maslow'un (1943) ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramıyla uyumlu olmakla birlikte, sağlığın yalnızca fizyolojik gereksinimlerle sınırlı olmadığını; tüm yaşamsal işlevlerin temelini oluşturduğunu vurgulamaktadır. Sağlığın bu şekilde konumlandırılması, bireylerin günlük aktivitelerini sürdürebilmesi ve yaşam kalitesini koruyabilmesi açısından sağlığın vazgeçilmez bir öncelik olarak görüldüğünü göstermektedir. Nitekim, sağlık algısı yüksek bireylerin öz güven düzeylerinin de daha yüksek olduğu bildirilmektedir (Çaka ve ark., 2017). Öğrencilerle yapılan bazı çalışmalarda da sağlık kavramının yaşamda önemli bir unsur olarak algılandığı, ancak bu algının genellikle orta düzeyde seyrettiği belirtilmektedir (Alkan ve ark., 2017; Çilingir ve Aydın, 2017).

Denge teması, sağlığın durağan bir durumdan ziyade, sürekli olarak korunması ve yönetilmesi gereken dinamik bir süreç olarak algılandığını göstermektedir. Bu bakış açısı, sağlığın bireyin kendi davranışları, çevresel etkileşimleri ve yaşam koşullarıyla sürekli biçimde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu algının sağlık okuryazarlığıyla yakından ilişkili olduğu söylenebilir; bireylerin sağlıklarını etkileyen faktörleri tanıması ve yönetebilmesi, bu dinamik dengeyi sürdürebilmenin temelini oluşturmaktadır (Tekbaş ve ark., 2024). Dolayısıyla, sağlık teknikerliği adaylarının bu yöndeki algıları, mesleki uygulamalarda koruyucu ve geliştirici sağlık yaklaşımlarını destekleyici bir potansiyel taşımaktadır.

İyi oluş temasıyla ilişkili metaforlar ise sağlık algısının psikolojik ve duygusal boyutlarla güçlü biçimde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Sağlığın huzur ve mutlulukla bağdaştırılması, bireylerin sağlık kavramını yalnızca fiziksel işlevsellik üzerinden değil, öznel iyi oluş ve yaşam memnuniyeti çerçevesinde

değerlendirdiklerini göstermektedir. Benzer biçimde, sağlık öğrencileriyle yapılan nitel çalışmalarda sağlığın huzur, mutluluk ve yaşam doyumu ile ilişkilendirildiği bildirilmiştir (Sodeify & Tabrizi, 2020). Ayrıca, öznel sağlık algısının bireylerin sağlık davranışlarını ve iyilik hâline ilişkin beklentilerini şekillendirdiğini gösteren bulgular literatürde yer almaktadır (Wang ve ark., 2022). Özdelikara ve ark. (2018) da hemşirelik öğrencilerinde sağlık algısı ile psikolojik sağlık arasında bir ilişki olduğunu aktarmaktadır.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmanın tek bir üniversitede yürütülmüş olması bulguların genellenebilirliğini sınırlandırmaktadır. Ayrıca metaforların yorumlanması, nitel araştırmaların doğası gereği araştırmacı değerlendirmesine dayanmaktadır. Gelecek çalışmalarda farklı sağlık disiplinlerini kapsayan, daha geniş örneklemler ve karma yöntemli araştırmaların yürütülmesi, sağlık algısının daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, sağlık teknikerliği adaylarının sağlık algılarının metaforlar aracılığıyla çok boyutlu, bütüncül ve dinamik bir yapı sergilediğini ortaya koymuştur. Katılımcılar sağlığı yalnızca fiziksel iyilik hâli olarak değil; yaşamın sürdürülebilirliği, bireysel sorumluluk, denge ve öznel iyi oluş ile ilişkilendirilen temel bir değer olarak anlamlandırmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, sağlık teknikerliği eğitim programlarında yalnızca biyomedikal bilgiye değil, aynı zamanda sağlık okuryazarlığı, psikososyal iyi oluş

ve bireysel sağlık sorumluluğunu güçlendiren içeriklere daha fazla yer verilmesi önerilebilir. Gelecek araştırmalarda, farklı sağlık disiplinlerinden öğrencileri kapsayan karşılaştırmalı çalışmaların yapılması, sağlık algısının mesleki rol ve eğitim bağlamında nasıl farklılaştığını ortaya koyabilir. Ayrıca karma yöntemli araştırmalarla metafor temelli bulguların nicel ölçümlerle desteklenmesi, elde edilen sonuçların gücünü ve genellenebilirliğini artırabilir.

ETİK ONAY

Çalışma öncesi bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (Karar No: 2024/85).

Katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve gönüllü katılım esas alınmıştır.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın yürütülmesi sürecinde araştırmaya gönüllü olarak katılan tüm sağlık teknikerliği adaylarına katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Ayrıca veri toplama

ve araştırma sürecine verdikleri destekten dolayı ilgili akademik birimlere teşekkür ederiz.

YAZAR KATKI BEYANI

Çalışma Tasarımı: MG. Verilerin Toplanması: MG. Verilerin Değerlendirilmesi: MG. Makale Taslağının

Hazırlanması: MG. Son Okuma ve Düzenlemeler: MG.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Akgül, E., Tanrıkulu, F., & Dikmen, Y. (2023). Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sağlık okuryazarlık düzeyleri ile COVID-19 farkındalıkları. *Etkili Hemşirelik Dergisi*, 16(4), 536–548. <https://doi.org/10.46483/jnef.1375562>

Alkan, S. A., Özdelikara, A., & Boğa, N. M. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin sağlık algılarının belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 11–21.

Ancın, V., & Gülşen, M. (2024). Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencilerinin yaz stajı deneyimleri: Nitel bir araştırma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 14(3), 428–436. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1454424>

Ancın, V., & Ulucan, S. (2020). Mesleki güdülenmenin kariyer kararına etkisinde işsizlik kaygısının rolü: Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu örneği. *Management*

and Political Sciences Review, 2(1), 151–175.

Arslan, Ş., & Ancın, V. (2016). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(26/2), 1–18.

Cena, H., Porri, D., De Giuseppe, R., Kalmportzidou, A., Salvatore, F. P., El Ghoch, M., ... Kolčić, I. (2021). How healthy are health-related behaviors in university students: The HOLISTic study. *Nutrients*, 13(2), 675. <https://doi.org/10.3390/nu13020675>

Çaka, S. Y., Topal, S., Suzan, Ö. K., Çınar, N., & Altınkaynak, S. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin sağlık algısı ile özgüvenleri arasındaki ilişki. *Journal of Human Rhythm*, 3(4), 198–203.

Çilingir, D., & Aydın, A. (2017). Hemşirelik bölümünde öğrenim gören

öğrencilerin sağlık algısı. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 25(3), 167–176.

<https://doi.org/10.17672/fnjin.343254>

Doğanay, S., & Uçku, Ş. R. (2012). Yaşlılarda kötü sağlık algısı koroner kalp hastalığı ve ölümleri belirler mi? *Türk Geriatri Dergisi*, 15(4), 409–416.

Dünya Sağlık Örgütü. (2025). *Health and well-being*.

<https://www.who.int/data/gho/data/major-themes/health-and-well-being>

Gündüz, S., & Apak, H. (2025). Hastane öncesi acil sağlık çalışanlarının “acil sağlık” algılarına yönelik bir metafor analizi. *Emergency Aid and Disaster Science*, 5(1), 20–26.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.

<https://doi.org/10.1037/h0054346>

Özdelikara, A., Alkan, S. A., & Mumcu, N. (2018). Hemşirelik öğrencilerinde sağlık algısı, sağlık anksiyetesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Bakırköy Tıp Dergisi*, 14(3), 275–282. <https://doi.org/10.5350/BTDMJB.20170310015347>

Sodeify, R., & Tabrizi, F. M. (2020). Nursing students’ perceptions of effective factors on mental health: A qualitative content analysis. *International Journal of Community Based Nursing and Midwifery*, 8(1), 34–44. <https://doi.org/10.30476/IJCBNM.2019.81316.0>

Talley, J. (2016). Moving from the margins: The role of narrative and metaphor in health literacy. *Journal of Communication in Healthcare*, 9(2), 109–119.

<https://doi.org/10.1080/17538068.2016.1177923>

Tekbaş, S., Dal Yılmaz, Ü., & Pola, G. (2024). Hemşirelik öğrencilerinin sağlık okuryazarlığı düzeyinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Etkili Hemşirelik Dergisi*, 17(1), 74–84. <https://doi.org/10.46483/deuhfed.1101234>

Tosun, S. (2021). Sağlık hizmetlerinde genç işsizliği sorunu: Fenomenolojik bir yaklaşım. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 16(2), 231–252.

Ünalın, D., Şenol, V., Öztürk, A., & Erkorkmaz, Ü. (2007). Meslek yüksekokullarının sağlık ve sosyal programlarında öğrenim gören öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve öz-bakım gücü düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Turgut Ozal Medical Center*, 14(2), 101–109.

Velioglu, P. (2012). *Hemşirelikte kavramlar ve kuramlar*. Ankara, Türkiye: Akademi Basın ve Yayıncılık.

Wang, W., Sun, Y., Chen, Y., Bu, Y., & Li, G. (2022). Health effects of happiness in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(11), 6686. <https://doi.org/10.3390/ijerph19116686>

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara, Türkiye: Seçkin Yayıncılık.

Zaybak, A., & Fadiloğlu, Ç. (2004). Üniversite öğrencilerinin sağlığı geliştirme davranışı ve bu davranışı etkileyen etmenlerin belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 20(1), 77–95.